

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 lutego 2024 r.,

sprawy **A.A.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 24 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 410/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie

z dnia 29 listopada 2022 r., sygn. akt VI K 351/19,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego A.A. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

(P.B.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2022 r., sygn. akt VI K 351/19, Sąd Rejonowy w Gryfinie, uznał A.A. za winnego tego, że w okresie od sierpnia 1993 r. do lutego 2019 r. w M. znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną A.A.1. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu, wszczynał awantury domowe, podczas których znieważał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, niszczył różne

przedmioty, podczas podróży samochodem nakazywał żonie opuszczenie samochodu i dalszą podróż na piechotę, zastraszał żonę, że popełni samobójstwo, bił ją zaciśniętymi pięściami po ciele, podduszał, szarpał za włosy, kopał po całym ciele, groził pozbawieniem życia, która to groźba wzbudziła u niej uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, spychał wymienianą nogą z łóżka na podłogę, gdy ta odmawiała współżycia fizycznego, mówiąc, że tam jest jej miejsce, próbował najechać wymienianą kierowanym przez siebie samochodem, a nadto w maju 2014 r. podduszał i uderzał żonę po plecach, powodując u niej naruszenie funkcji szyi, a także roztrój zdrowia na okres nieprzekraczający dni 7, w rozumieniu art. 157 § 2 k.k., tj. występku z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt I), orzekając zakaz kontaktowania się z A.A.1. wbrew jej woli i zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 10 metrów przez okres 3 lat (pkt II) i rozstrzygając w przedmiocie kosztów procesu (pkt III).

Z orzeczeniem tym nie zgodził się obrońca A.A., który w wywiedzionej apelacji podniósł następujące zarzuty:

1. *„obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 4 KPK, 7 KPK w zw. z art. 410 KPK, polegającą na jednostronnej, dowolnej ocenie materiału dowodowego, przeprowadzonej wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, bez uwzględnienia i z pominięciem okoliczności i faktów przemawiających na korzyść oskarżonego, a nadto dokonania oceny materiału dowodowego w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a to w szczególności:*
 1. *odmowę wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego A.A. w zakresie w jakim wyjaśniał, że nie znęcał się fizycznie i psychicznie nad pokrzywdzoną, powodując u niej obrażenia ciała na okres do 7 dni, ich pożycie było zgodne, pokrzywdzona stosowała wobec oskarżonego przemoc psychiczną i fizyczną – bez jasnego i rzetelnego wyjaśnienia z jakich względów wyjaśnienia oskarżonego nie polegają na prawdzie,*
 2. *odmowę przydatności zeznaniom świadków K.W., D.E., R.E. E.G. i A.G., których treść przystawała do wyjaśnień oskarżonego odnośnie relacji pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzoną, a także wskazaniu, że*

- pokrzywdzona wykazywała nadwrażliwość i skłonność do konfliktów, pomimo uznania tych zeznań za zgodne z prawdą, podczas gdy świadkowie Ci, jako sąsiedzi, niejednokrotnie byli świadkami sytuacji rodzinnych z udziałem oskarżonego i pokrzywdzonej,*
3. *przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonej A.A.1., podczas gdy pokrzywdzona sama przyjmowała wobec oskarżonego postawę przemocową, a w toku postępowania trwała sprawa rozwodowa pomiędzy stronami, co z kolei podoje w wątpliwość prawdziwość tychże zeznań, która chciała ukazać oskarżonego w negatywnym świetle,*
 4. *przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom świadków S.T., K.M., M.M. i P.M. podczas gdy potwierdzały one wersję wydarzeń pokrzywdzonej A.A.1., dla której świadkowie Ci są albo bliskimi znajomymi albo stanowią rodzinę, a więc w sposób naturalny i oczywisty charakter ich zeznań jest obciążający dla oskarżonego, zwłaszcza, że oskarżony jest z nimi skonfliktowany,*
 5. *przyznaniu waloru wiarygodności dokumentom w postaci opinii sądowo-lekarskiej sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania oraz dokumentacji medycznej, podczas gdy opinia biegłej sądowej jest ogólna i nie daje konkretnych wniosków, które można byłoby użyć w tym postępowaniu przeciwko oskarżonemu. Biegła wskazuje jedynie, że na podstawie zapisów w karcie leczenia pod datą 27 maja 2014 r. odnotowano, że pokrzywdzona zgłaszała bóle głowy, karku itp., przy czym brak było zewnętrznych śladów obrażeń. Natomiast brak fachowych oględzin sądowo-lekarskich utrudnia patomechanizm urazów doznanych przed 27 maja 2014 r. Powyższe świadczy o tym, że do opisywanych obrażeń mogło dojść w różnych okolicznościach i to bez udziału oskarżonego,*
 6. *uznaniu, że w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28.07.2022 r., sygn. akt: I ACa 45/22 Sąd zwrócił uwagę jedynie na niewłaściwe zachowanie oskarżonego wobec pokrzywdzonej, podczas gdy Sąd jednoznacznie wskazywał również na przemocową postawę pokrzywdzonej wobec oskarżonego.*
 7. *błędy w ustaleniach faktycznych poprzez ustalenie, że:*

1. *oskarżony A.A. dopuścił się czynu wskazanego w sentencji wyroku z dnia 29.11.2022 r., w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności zeznania samej pokrzywdzonej, nie dają podstawy do przypisania oskarżonemu winy w zakresie wyczerpania swoim zachowaniem znamion czynu zabronionego z art. 207 § 1 KK,*
1. *pokrzywdzona obawiała się oskarżonego i nie przejawiała wobec oskarżonego postawy przemocowej,*
2. *oskarżony stanowi wobec pokrzywdzonej jakiekolwiek źródło niebezpieczeństwa, które uzasadniałoby orzeczony zakaz zbliżania wobec pokrzywdzonej oraz zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną”.*

Natomiast z ostrożności procesowej, w przypadku nie podzielenia powyższych zarzutów także:

3. *„rażącą niewspółmierność kary orzeczonej względem oskarżonego w punkcie I części dyspozytywnej wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania tejże kary, w sytuacji, gdy oskarżony próbuje ustabilizować swoją sytuację życiową, pracuje za granicą, a jego ewentualny pobyt w Zakładzie Karnym nie wpłynąłby korzystnie na jego osobę”.*

W oparciu, o tak skonstruowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzuconego mu czynu, natomiast w zakresie zarzutu ewentualnego o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w minimalnym jej wymiarze z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 1 roku próby, oddając go w tym czasie pod dozór kuratora, jak i obniżenie orzeczonego na rzecz pokrzywdzonej wymiaru zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej i kontaktowania z nią do okresu 1 roku.

Po rozpoznaniu tak skonstruowanej apelacji, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 24 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 410/23 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (pkt I) i zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, w tym 180 zł opłaty (pkt II).

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył go w całości, zarzucając mu:

1. *„rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 KPK, 7 KPK w zw. z art. 410 KPK, poprzez dowolną i jednostronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, przeprowadzoną wyłącznie na niekorzyść skazanego, bez uwzględnienia i z pominięciem okoliczności i faktów przemawiających na korzyść skazanego, a nadto dokonania oceny materiału dowodowego w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a to w szczególności poprzez:*
 1. *odmowę przyznania wiarygodności wyjaśnieniom A.A. w zakresie w jakim wyjaśniał, że nie znęcał się fizycznie i psychicznie nad pokrzywdzoną, powodując u niej obrażenia ciała na okres do 7 dni, ich pożycie było zgodne, pokrzywdzona stosowała wobec skazanego przemoc psychiczną i fizyczną – bez jasnego i rzetelnego wyjaśnienia z jakich względów wyjaśnienia skazanego nie polegają na prawdzie,*
 2. *odmowę przyznania przydatności zeznaniom świadków K.W., D.E., R.E. E.G. i A.G., których treść przystawała do wyjaśnień skazanego odnośnie relacji pomiędzy nim a pokrzywdzoną, a także wskazaniu, że pokrzywdzona wykazywała nadwrażliwość i skłonność do konfliktów, pomimo uznania tych zeznań za zgodne z prawdą, podczas gdy świadkowie Ci, jako sąsiedzi, niejednokrotnie byli świadkami sytuacji rodzinnych z udziałem skazanego i pokrzywdzonej,*
 3. *przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonej A.A.1., podczas gdy pokrzywdzona sama przyjmowała wobec skazanego postawę przemocową, a w toku postępowania trwała sprawa rozwodowa pomiędzy stronami, co z kolei podoje w wątpliwość prawdziwość tychże zeznań, która chciała ukazać skazanego w negatywnym świetle,*
 4. *przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom świadków S.T., K.M., M.M. i P.M. podczas gdy potwierdzały one wersję wydarzeń pokrzywdzonej A.A.1., dla której świadkowie Ci są albo bliskimi znajomymi albo stanowią rodzinę, a więc w sposób naturalny i oczywisty charakter ich zeznań jest obciążający dla skazanego, zwłaszcza, że skazany jest z nimi skonfliktowany*

5. *rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 KPK, 7 KPK w zw. żart. 5 § 2 KPK w zw. z art. 410 KPK, poprzez dowolną i jednostronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, przeprowadzonej wyłącznie na niekorzyść skazanego, bez uwzględnienia i z pominięciem okoliczności i faktów przemawiających na korzyść skazanego, a nadto dokonania oceny materiału dowodowego w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a to w szczególności poprzez:*

1. *przyznaniu waloru wiarygodności dokumentom w postaci opinii sądowo-lekarskiej sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania oraz dokumentacji medycznej, podczas gdy opinia biegłej sądowej jest ogólna i nie daje konkretnych wniosków, które można byłoby użyć w tym postępowaniu przeciwko skazanemu. Biegła wskazuje jedynie, że na podstawie zapisów w karcie leczenia pod datą 27 maja 2014 r. odnotowano, że pokrzywdzona zgłaszała bóle głowy, karku itp., przy czym brak było zewnętrznych śladów obrażeń. Natomiast brak fachowych oględzin sądowo-lekarskich utrudnia patomechanizm urazów doznanych przed 27 maja 2014 r. Powyższe świadczy o tym, że do opisywanych obrażeń mogło dojść w różnych okolicznościach i to bez udziału skazanego, a wszelkie zaistniałe wątpliwości winny zostać rozstrzygnięte na korzyść skazanego,*

2. *uznaniu, że w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28.07.2022 r., sygn. akt: I ACa 45/22 Sąd zwrócił uwagę jedynie na niewłaściwe zachowanie skazanego wobec pokrzywdzonej, podczas gdy ten Sąd jednoznacznie wskazywał również na przemocową postawę pokrzywdzonej wobec skazanego.*

Jako zarzut ewentualny:

1. *rażącą niewspółmierność wymierzonej skazanemu kary 1 roku pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania tejże kary, w sytuacji, gdy skazany próbuje ustabilizować swoją sytuację życiową, podjął leczenie, pracuje za granicą, a jego ewentualny pobyt w Zakładzie Karnym nie wpłynąłby korzystnie na jego zdrowie i resocjalizację. Nadto, wymierzona kara jest nieadekwatna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości*

czynu i wynika z nieprawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary i pominięcia okoliczności wpływających na orzeczenie kary łagodniejszej, a także dowolnego przyjęcia okoliczności wpływających na podwyższenie wymiaru kary”.

Jednocześnie wniósł o uniewinnienie skazanego od zarzuconych mu czynów w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto w kasacji zawarto wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 532 § 1 k.p.k.

W odpowiedzi na powyższą kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, znajdując się wręcz na granicy dopuszczalności, co umożliwiało jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do dwóch pierwszych zarzutów przypomnieć należy, że zgodnie z art. 519 k.p.k. strona może wnieść kasację od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a k.k. Oznacza to, że podnoszone w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzuty muszą wskazywać na uchybienia, o których mowa w art. 523 § 1 k.p.k., do których doszło na etapie postępowania drugoinstancyjnego. Niedopuszczalne jest więc bezpośrednie atakowanie w kasacji orzeczenia sądu pierwszej instancji, a także kwestionowanie poczynionych na tym etapie ustaleń faktycznych. Tymczasem podniesione przez skarżącego zarzuty obrały art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. skierowane są właśnie w stosunku do orzeczenia sądu *a quo*. To bowiem ten sąd, a nie sąd odwoławczy, stosował wskazane przepisy prawa procesowego. Sąd drugiej instancji jedynie kontrolował prawidłowość ich zastosowania. Nie zmieniał natomiast ustaleń faktycznych, czy też oceny dowodów, jak również nie przeprowadzał własnego postępowania dowodowego co powoduje, że wskazane zarzuty mają charakter niekasacyjny (*vide* postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2019 r., III KK 508/18, LEX nr 2603529; postanowienie SN z dnia 9 maja 2022 r., V KK

200/21, LEX nr 3435307). W tej sytuacji w zasadzie w ogóle nie powinny być rozpoznawane tym bardziej, że stanowią one wierne powtórzenie zarzutów sformułowanych w punktach 1.1.-1.6. apelacji, które *in extenso* przywołano na wstępie. Jak jednak słusznie zwraca się uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzuty podniesione w kasacji pod adresem orzeczenia sądu *a quo* podlegają rozważeniu przez sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu sądu odwoławczego (por. wyrok SN z 18 listopada 1996 r., III KKN 148/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 12). Tym samym oceniając dwa pierwsze zarzuty z uwzględnieniem art. 118 § 1 k.p.k., należało je potraktować jako próbę zakwestionowania standardu rzetelnej kontroli odwoławczej, wyznaczonego przez przepisy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Również i ten zabieg nie mógł jednak doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego wyroku. Z jednej bowiem strony sąd *ad quem* w sposób merytoryczny odniósł się do prawidłowości dokonanej oceny dowodów z wyjaśnień A.A., zeznań pokrzywdzonej A.A.1. i pozostałych świadków oraz dokumentów, a z drugiej skarżący nie podjął nawet próby wykazania wadliwości argumentacji zaprezentowanej w części motywacyjnej zaskarżonego wyroku. Tym bardziej, że uzasadnienie kasacji w odniesieniu do dwóch pierwszych zarzutów zostało w istocie skopiowane z uzasadnienia apelacji. Jedynym dodatkowym fragmentem jest ten, w którym skarżący podkreśla, że pokrzywdzona jest „osobą przemocową”, a także cechuje się „agresywnością, perfidnością i premedytacją w działaniu” oraz „nie obawia się skazanego”. Ta próba zdyskredytowania A.A.1. w żaden sposób nie wpływa na wiarygodność jej depozycji. Sądy obu instancji tej ostatniej kwestii poświęciły szczególną uwagę. Sąd *a quo* podkreślał nie tylko logiczność, spójność i konsekwencję zeznań ww., lecz także wskazywał, iż znajdują one potwierdzenie w innych dowodach zgromadzonych w sprawie, w tym zwłaszcza relacjach siostry M.M., szwagra P.M., sąsiadki S.T. i ciotki K.M., a także dokumentacji medycznej i opinii sądowo-lekarskiej. Natomiast sąd odwoławczy odnosił się do kwestii toczącego się postępowania rozwodowego, rzekomej nadwrażliwości pokrzywdzonej i jej skłonności do konfliktów, więzi łączących pokrzywdzoną ze wskazanymi świadkami, czy też postawy samej pokrzywdzonej, która nie ukrywała,

że czasami również wypowiadała zniewagi pod adresem męża. W tej sytuacji o naruszeniu standardu rzetelnej kontroli odwoławczej nie może być mowy. Sąd odwoławczy odniósł się do wszystkich zarzutów apelacyjnych, w tym tych dotyczących naruszenia przepisów art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., a zaprezentowana w uzasadnieniu jego orzeczenia argumentacja jest rzeczowa i odnosi się do istoty podnoszonych uchybień.

Co się zaś tyczy trzeciego z podniesionych w kasacji zarzutów, to jest on niedopuszczalny. Zgodnie z art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k. kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Użyty w tym przepisie zwrot „wyłącznie” nie oznacza, że zarzut rażącej niewspółmierności kary może być podniesiony obok jakichkolwiek innych zarzutów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że wolno w kasacji twierdzić, że kara jest niewspółmierna pod warunkiem jednak, że zarzuca się rażącą obrazę prawa materialnego lub procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia o karze (zob. wyrok SN z dnia 3 listopada 1999 r., IV KKN 206/99, OSNKW 2000, nr 1-2, poz. 15; postanowienie SN z dnia 2 czerwca 2015 r., IV KK 131/15, LEX nr 1755914; wyrok SN z dnia 20 stycznia 2016 r., III KK 187/15, LEX nr 1984691; postanowienie SN z dnia 27 września 2016 r., V KK 245/16, LEX nr 2149236; postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2022 r., V KK 606/21, LEX nr 3369853). Tak więc zarzut rażącej niewspółmierności winien być dla swej skuteczności powiązany w kasacji z zarzutem rażącej obrazę prawa, która mogła mieć wpływ na orzeczenie o karze, czego skarżący nie uczynił.

Z tych wszystkich powodów, nie stwierdzając bezwzględnych przyczyn odwoławczych, Sąd Najwyższy orzekł o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

W tej sytuacji bezprzedmiotowe stało się rozstrzygnięcie w zakresie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w sentencji postanowienia, kosztami postępowania kasacyjnego obciążając skazanego A.A., zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

(P.B.)

[a!]

